

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 271/2024
20.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Александра Степановића и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Врховног суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због продуженог кривичног дела примање мита у саизвршилаштву из члана 367. став 1. у вези члана 33. и 61. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Живорада Лекића и браниоца окривљених ВВ, ГГ и ББ - адвоката Ивана Ћаловића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Чачку К 31/21 од 07.10.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 15/23 од 25.04.2023. године, у седници већа одржаној дана 20.03.2024. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Чачку К 31/21 од 07.10.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 15/23 од 25.04.2023. године и то браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Живорада Лекића и браниоца окривљених ВВ, ГГ и ББ - адвоката Ивана Ћаловића у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном постуку, а захтеви браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Живорада Лекића и у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је захтев за заштиту законитости браниоца окривљених ВВ, ГГ и ББ - адвоката Ивана Ћаловића у преосталом делу одбачен као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку К 31/21 од 07.10.2022. године, између осталих, оглашени су кривим окривљени ВВ због извршења кривичног дела примање мита у саизвршилаштву из члана 367. став 1. у вези члана 33. КЗ и кривичног дела злоупотреба службеног положаја у саизвршилаштву из члана 359. став 1. у вези члана 33. КЗ, окривљени АА због извршења продуженог кривичног дела примање мита у саизвршилаштву из члана 367. став 1. у вези члана 33. и 61. КЗ и продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ, окривљени ГГ због извршења кривичног дела примање мита у саизвршилаштву из члана 367. став 1. у вези члана 33. КЗ, а окривљени ББ због извршења кривичног дела

примање мита у саизвршилаштву из члана 367. став 1. у вези члана 33. КЗ. Окривљени ВВ осуђен је на јединствену казну затвора у трајању од девет месеци, окривљени АА осуђен је на јединствену казну затвора у трајању од једне године и три месеца у коју му је урачунато време проведено у притвору, окривљени ГГ и ББ су осуђени на казне затвора у трајању од по шест месеци. У односу на окривљене ВВ, ГГ и ББ, између осталих, је одлучено да ће се изречене казне затвора извршити тако што ће их осуђени издржавати у просторијама у којима станују, уз примену електронског надзора. Окривљени ВВ, између осталих, је обавезан да на име прибављене имовинске користи прибављене кривичним делом солидарно плати износ од 500,00 динара а окривљени АА, ВВ и ББ, су обавезани да на име имовинске користи прибављене кривичним делом солидарно плати износ од 20 евра и 1.000,00 динара. Окривљени ВВ, ГГ, ББ и АА, између осталих, су обавезани да на име судског паушала плате по 15.000,00 динара, окривљени ВВ да ВЈТ у Чачку на име трошкова браниоца по службеној дужности, у поступку истраге плати износ од 46.500,00 динара.

Истом пресудом, окривљени АА, између осталих, на основу члана 423. став 1. тачка 2) ЗКП, ослобођен је оптужбе да је извршио продужено кривично дело примање мита из члана 367. став 1. у вези члана 61. КЗ.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 15/23 од 25.04.2023. године, је између осталог, делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА, преиначена је пресуда Вишег суда у Чачку К 31/21 од 07.10.2022. године, у осуђујућем делу у односу на окривљеног АА, само у делу одлуке о казни, тако што је окривљени осуђен на јединствену казну затвора у трајању од једне године, у коју му је урачунато време проведено у притвору, која ће се извршити тако што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује уз примену електронског надзора. Жалба ВЈТ у Чачку, жалба браниоца окривљеног АА, у преосталом делу, као и жалбе бранилаца окривљених ББ, ВВ, ГГ одбијене су као неосноване и првостепене пресуде у непреиначеном делу потврђене.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

- бранилац окривљених АА и ББ – адвокат Живорад Лекић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји као основане поднете захтеве, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање;

- бранилац окривљених ВВ, ГГ и ББ - адвокат Иван Ћаловић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји као основан поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање или их преиначи и окривљене ослободи од оптужбе.

Врховни суд је, након испитивања поднетих захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених у смислу одредби члана 487. ЗКП, доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту

законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима бранилаца окривљених, нашао:

Захтеви за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Живорада Лекића и браниоца окривљених ВВ, ГГ и ББ - адвоката Ивана Ћаловића су неосновани у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, а захтеви браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Живорада Лекића и у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљених АА и ББ у поднетим захтевима истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводећи да се пресуде заснивају на незаконитом доказу и то на посебним доказима радњама односно на аудио и видео записима сачињеним унутар службеног возила преко камера инсталираних у службеном возилу марке „...“, класик, рег.ознаке ..., на деоници пута Угриновици Прелјина и деоници Ибарске магистрале Горњи Милановац – Катрга и Прелјина – Овчар Бања. Наведени доказ је незаконит из следећих разлога:

- од тренутка предузимања последње доказне радње према окривљеном ББ до доношења наредбе о спровођењу истраге протекло је више од девет месеци, а у односу на окривљеног ББ више од осам месеци;
- јавни тужилац је иницирао тајно праћење и снимање 24.02.2016. године, а тек 08.12.2016. године је упознат са садржином материјала који је прикупљен посебним доказним радњама, дакле 10 месеци након подношења предлога за доношење наредбе о примени посебних доказних радњи;
- снимања су вршена у два различита возила, од чега за једно службено возило није постојало одобрење за постављање и инсталирање камера;
- наредба судије за претходни поступак Вишег суда у Чачку Кпп. Пов. 20/156 од 24.02.2016. године не садржи у себи овлашћење за улазак и постављање техничких уређаја за снимање и праћење а нема ни конкретно дефинисаног начина спровођења ове мере, већ стоји констатација да ће наредбу спровести Служба за специјалне истражне методе МУП РС и полицијски службеници Сектора унутрашње контроле. Како таквих овлашћења у наредби није било, постављање уређаја за тајно снимање учињенио је супротно одредби члана 172. став 2. ЗКП;
- у списима предмета не постоје дневни извештаји о тајном праћењу и снимању који се, сходно одредби члана 173. ЗКП, морају доставити судији за претходни поступак и јавном тужиоцу.

Бранилац окривљених ВВ, ГГ и ББ - адвокат Иван Ћаловић такође у захтеву истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводећи да се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог законика не може заснивати и као такав доказ означава посебну доказну радњу тајно праћење и снимање. Ово са разлога што одредбе којима су регулисане посебне доказне радње морају се тумачити на врло рестриктиван начин, што значи да се снимањем и аудио праћењем више ограничавају права грађана него само снимањем, а у конкретном случају суд је у одлуци о примени тајног надзора и снимања оправдао истовремену примену две посебне доказне радње – видео и аудио снимање, а да при том није размотрио оправданост њихове истовремене примене.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани.

Одредбом члана 163. став 1. ЗКП прописано је да ако јавни тужилац не покрене кривични поступак у року од шест месеци од дана када се упознао са материјалом прикупљеним коришћењем посебних доказних радњи или ако изјави да га неће користити у поступку, односно да против осумњиченог неће захтевати вођење поступка, судија за претходни поступак ће донети решење о уништењу прикупљеног материјала. Ставом 3. истог члана, прописано је да ако је при предузимању посебних доказних радњи поступљено супротно одредбама Законика или наредби органа поступка, на прикупљеним подацима се не може заснивати судска одлука, а са прикупљеним материјалом се поступа у складу са чланом 84. став 3. ЗКП.

Дакле, према цитираној законској одредби, рок од шест месеци из става 1. члана 163. ЗКП, почиње тећи од дана када се јавни тужилац упознао са материјалом прикупљеним на основу спроведених посебних доказних радњи што је могао учинити тек по достављању наведеног материјала. Сходно изнетом, како из списка предмета произлази да је материјал настао применом посебне доказне радње тајно праћење и снимање Вишем јавном тужиоцу у Чачку достављен дана 08.12.2016. године, а да је Виши јавни тужилац у Чачку наредбу о спровођењу истраге донео дана 27.12.2016. године, то произлази да је јавни тужилац покренуо кривични поступак у оквиру рока од шест месеци од дана када му је достављен, а када је и упознат са материјалом прикупљеним коришћењем посебне доказне радње тајно праћење и снимање.

Поред тога, по оцени овога суда, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ у делу у којем указује да су снимања вршена у два различита возила, од чега за једно службено возило није постојало одобрење за постављање и инсталирање камера. Ово стога што је наредбама судије за претходни поступак Вишег суда у Чачку Кпп.бр. 15/16, Кпп.бр. 18/16, Кпп.бр. 20/16 и Кпп.бр. 21/16, све од 24.02.2016. године наложено тајно праћење и снимање полицијских службеника саобраћајне полицијске испоставе Чачак, окривљених ДД, ЂЂ, АА и ЕЕ, у службеном путничком моторном возилу марке „...“, регистарских ознака ..., број шасије ..., број мотора ..., на јавним местима на подручју тзв. „Ибарске магистрале“ и путним правцима Угриновци – Прељина, Прељина – Катрга и Прељина – Овчар Бања и на главном претресу је као доказ коришћен само материјал прикупљен на основу наведене наредбе, снимљен управо у возилу описаном у наредби.

Надаље, неосновани су и наводи браниоца окривљених АА и ББ да наредба судије за претходни поступак Вишег суда у Чачку Кпп. Пов. 20/156 од 24.02.2016. године не садржи у себи овлашћење за улазак и постављање техничких уређаја за снимање и праћење а нема ни конкретно дефинисаног начина спровођења ове мере, па како таквих овлашћења у наредби није било, постављање уређаја за тајно снимање учињенио је супротно одредби члана 172. став 2. ЗКП. Изнети наводи су неосновани, јер наведена наредба судије за претходни поступак садржи податке о осумњиченом против кога је одређена посебна доказна радња тајног праћења и снимања, законски назив кривичног дела, разлоге на којима се заснива сумња, означавање превозног средства односно да ће се посебна доказна радња спровести у службеном путничком моторном возилу марке „...“, регистарских ознака ..., овлашћење да ће наредбу спровести Служба за специјалне истражне методе МУП РС и полицијски службеници Сектора унутрашње контроле МУП РС, те начин спровођења, обим и трајање посебне доказне радње.

Неосновани су и наводи браниоца окривљених АА и ББ да је мера тајног праћења и снимања спроведена незаконито јер не постоје дневни извештаји о тајном праћењу и снимању који се сходно одредби члана 173. ЗКП морају доставити судији за претходни поступак и јавном тужиоцу. По ставу Врховног суда, извештај о комуникацији прибављен мером тајног надзора и снимања комуникација, као и транскрипти који су везани за те комуникације, не представљају незаконите доказе у смислу навода из захтева. Ово из разлога што је одредбом члана 170. ЗКП прописано да се посебни извештај судији за претходни поступак доставља по завршетку тајног надзора комуникације, док је одредбом члана 168. ЗКП прописано да се о провођењу тајног надзора комуникације сачињавају дневни извештаји који се, заједно са прикупљеним снимцима комуникације, писмима и другим пошиљкама које су упућене осумњиченом и које он шаље, достављају судији за претходни поступак и јавном тужиоцу, али само на њихов захтев, што значи да обавеза сачињавања дневних извештаја, не представља и обавезу свакодневног достављања истих јавном тужиоцу и судији за претходни поступак.

Поред наведеног, неосновани су и наводи браниоца окривљених ВВ, ГГ и ББ - адвоката Ивана Таловића да је суд у конкретном случају у одлуци о примени тајног надзора и снимања оправдао истовремену примену две посебне доказне радње – видео и аудио снимање а да при том није размотрио оправданост њихове истовремене примене, имајући у виду да се у конкретном случају ради о једној а не две посебне доказне радње јер доказна радња тајног праћења и снимања из члана 171. ЗКП није ограничена само на видео снимање, већ законом прописано снимање односи се како на видео тако и на аудио снимање. Поред тога, у наредбама судије за претходни поступак Вишег суда у Чачку којима је наложено тајно праћење и снимање јасно је наведено да би доказивање кривичних дела због којих се води кривични поступак изазвало несразмерне тешкоће, при томе се по правилу евентуална примопредаја новца обавља без сведока, те је јасно да је због немогућности прибављања материјалних доказа на други начин, суд нашао да су испуњени услови из члана 161. ЗКП за одређивање посебне доказне радње, а да се исти резултат не би могао постићи на начин којим се мање ограничавају права грађана.

Бранилац окривљених АА и ББ у поднетим захтевима истиче повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, али из образложења захтева произилази да суштински указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП. Према наводима захтева, битан елемент кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ је службена радња коју би окривљени морао да изврши, а то је подношење пријаве за саобраћајни прекршај. Наиме, по ставу браниоца нужно је и неопходно да је саобраћајни полицајац затекао учесника у саобраћају у вршењу одређеног прекршаја односно да је сигуран у то да је прекршај учињен. Иста ситуација је код кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ. Предуслов за постојање предметних кривичних дела јесте постојање саобраћајних прекршаја учесника у саобраћају, па уколико не постоји саобраћајни прекршај, онда неће постојати ни кривично дело. Бранилац истиче и да није одређено лице од кога је окривљени ББ добио новчаницу од 10 евра, није наведен прекршај које је то лице учинило, већ је наведено да је у питању НН возач. Све наведено доводи у питање постојање предметних кривичних дела.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани.

Кривично дело примање мита из члана 367. став 1. Кривичног законика врши службено лице које непосредно или посредно захтева или прими поклон или другу корист или које прими обећање поклона или друге користи за себе или другог да у оквиру свог службеног овлашћења или у вези са својим службеним овлашћењем изврши службену радњу коју не би смело извршити или да не изврши службену радњу коју би морало извршити.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. Кривичног законика врши службено лице које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе какву штету или теже повреди права другог,

Имајући у виду цитирани законски опис бића кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ, то, по налажењу Врховног суда, из чињеничног описа кривичног дела утврђеног изреком првостепене пресуде и то да су окривљени АА и ББ, између осталих, „ у временском периоду од 27.02.2016. године до 25.05.2016. године, на подручју..., у урачунљивом стању и свесни да чине забрањене радње које представљају кривично дело, што су и хтели, поступајући као службена лица – саобраћајни полицајци ..., приликом вршења службених задатака наведених у Налозима за извршење службених задатака за које су користили службено моторно возило марке „...“, регистарских ознака, власништво МУП Р.Србије, од више учесника у саобраћају које су уочили у извршењу саобраћајних прекршаја захтевали и примили поклон како у оквиру свог службеног овлашћења не би извршили службену радњу коју би морали извршити, а уочене прекршаје и примењена полицијска овлашћења нису евидентирали у Записнике о извршеној контроли учесника у саобраћају, на тај начин што су: окривљени АА..., дана 16.04.2016. године, ... због уоченог прекршаја да возач у току вожње није користио сигурносни појас, заустављају возило..., којем је управљао ЖЖ..., када из џепа бермуда вади једну новчаницу од 10 еура које спушта поред ногу окривљеног ЗЗ, а који је потом возачу вратио возачку и саобраћајну дозволу, након чега..., возачу ... није писана прекршајна пријава за прекршај из члана 333. став 1. тачка 7. у вези члана 30. став 1. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, ... дана 09.04.2016. године, ... због уоченог прекршаја да возач путничког возила..., којим је управљао ИИ ... није користио сигурносни појас у току вожње, зауставио наведено возило, ... , па пошто га је ИИ молио да му не пише пријаву, то му је окривљени АА вратио документа, након чега није предузео службене рање како би се наведени возач санкционисао подношењем прекршајне пријаве за учињени прекршај, на који начин је поступајући противно одредби члана 5. став 2. Правилника..., је ИИ прибавио корист у виду стварања погодности да се против истог не покреће прекршајни поступак, дана 08.04.2016. године..., као службено лице..., невршењем своје службене дужности, другом физичком лицу прибавио корист а нанео штету буџету..., уочио да из супротног смера возач путничког возила..., којим је управљао ЈЈ, врши претицање на неиспрекиданој линији..., након чега поступајући противно одредби члана 5. став 2. Правилника..., возило није уписано у налог као контролисано, а возачу ... није писана пријава за прекршај из члана 333. став 1. тачка 10. у вези члана 55. став 3. тачка 15. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, дана 21.03.2016. године, ... коментарише колико возача у току вожње користе мобилне телефоне, па уочава да то чини и возач ципа ... заустављају возило којим је управљао КК ..., са којим окривљени ГГ разговара и предочава му да је учинио наведени прекршај, након чега се враћа у службено возило држећи у руци новчаницу од 1.000,000 динара ..., након чега наведено возило није

уписано у налог као контролисано, а возачу... није писана пријава за прекршај из члана 333. став 1. тачка 6. у вези члана 28. став 1. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, окривљени АА и ББ, дана 19.03.2016. године..., окривљени ББ уочава возача који претиче на неиспрекиданој линији..., након чега окривљени ББ зауставља возило марке ... црне боје и долази до патролног возила са НН возачем у црној јакни старости око 40 година,... потом возач вади новчанице које ставља код инструмент табле..., па по његовом одласку окривљени ББ узима наведени новац, ... а потом у току вожње окривљени ББ вади из џепа новчаницу од 10 евра..., након чега наведено возило није уписано у налог као контролисано, возач није идентификован и истом није писана пријава за прекршај из члана 333. став 1. тачка 10. у вези члана 55. став 3. тачка 15. Закона о безбедности саобраћаја на путевима...", јасно и недвосмислено произилази да се у описаним радњама окривљеног АА стичу сва битна законска субјективна и објективна обележја продуженог кривичног дела примање мита у саизвршилаштву из члана 367. став 1. у вези члана 33. и 61. КЗ и продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ, а у радњама окривљеног ББ стичу сва битна законска субјективна и објективна обележја кривичног дела примање мита у саизвршилаштву из члана 367. став 1. у вези члана 33. КЗ, за која су оптужени и правноснажно оглашени кривим. Дакле, у изреци правноснажне пресуде детаљно су описане радње које чине прекршаје која су вршила трећа при том одредива лица, као и службене радње које је окривљени требало да предузму, а у конкретном случају то нису учинили, као што је, везано за догађај од 19.03.2016. године, у питању одредив учесник у саобраћају а не непознато лице, у односу на кога су окривљени морали да предузму службену радњу, што нису учинили.

Стога су, од стране Врховног суда као неосновани оцењени наводи браниоца окривљених АА и ББ којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљених ВВ, ГГ и ББ - адвоката Ивана Ћаловића је у преосталом делу недозвољен.

Наиме, бранилац окривљених у осталом делу захтева наводи да су браниоци окривљених оспорили веродостојног прибављених доказа у виду материјала прибављеног посебном доказном радњом, а суд у току поступка није извео доказ вештачењем од стране вештака одговарајуће струке, као што није утврдио идентитет лица која су заиста и водила спорне разговоре, нити је утврђено постојање других доказа на основу којих би се могла донети пресуда.

Изнетим наводима захтева бранилац окривљеног суштински указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, а што не представља законски разлог због кога је, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљенима и њиховом браниоцу због повреде закона, па је Врховни суд у овом делу захтев браниоца окривљених ВВ, ГГ и ББ оценио недозвољеним.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреде закона наведене у изреци пресуде на које се неосновано указује захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених АА и ББ - адвоката Живорада Лекића и браниоца окривљених ВВ, ГГ и ДД - адвоката Ивана Ћаловића, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП захтеве одбио као неосноване, док је у преосталом делу захтев

браниоца окривљених ВВ, ГГ и ББ одбацио као недозвољен, на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић